

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

THE INNOVATION ECONOMY

Electronic Scientific and Practical Journal

2025 / 2

@QMI_Instituti

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225 - uy

www.kstu.uz
www.ojs.qmii.uz

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

3-jild
2-son
iyun, 2025

June 2025
Volume 3
Number 2

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА
Научно-практический
электронный журнал

THE INNOVATION ECONOMY
Electronic Scientific and Practical
Journal

INNOVATIONS IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

ojs.qmii.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi o'rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qarshi davlat texnika universiteti

Mas'ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Qarshi davlat texnika universiteti

Texnik muharrir:

F.F.Haqqulov, PhD

Qarshi davlat texnika universiteti

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko'chasi 225-uy

Tel.: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@qmii.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko'rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Овчиников Виктор Николаевич – i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)

Солодовников Сергей Юревич – i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)

Сидиров Виктор Александрович - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)

Шевченко Игорь Викторович - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)

Kusainov Xalel Xaymullayevich - i.f.d., professor (Qozog'iston davlat texnologiya universiteti)

Samandarzoda Iskandar Hakim - i.f.d., i.f.d., professor (SH.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)

Гибадуллин Артур Артурович Национальный исследовательский университет Московский энергетический институт

Войнаш Сергей Александрович Казанский приволжский (федеральный) университет

Пуляева Валентина Николаевна Финансовый университет при Правительстве РФ

Морковкин Дмитрий Евгеньевич Финансовый университет при Правительстве РФ

Садриддинов Манучехр Исмолиддинович Международный университет туризма и предпринимательства Таджикистана, Душанбе

Перская Виктория Вадимовна директор Института исследований международных экономических отношений, Финансовый университет при Правительстве РФ

Молчанов Игорь Николаевич Профессор экономического факультета. Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова

Басова Мария Михайловна Заместитель декана факультета налогов, аудита и бизнес-анализа Финансовый университет при Правительстве РФ

Чупин Александр Леонидович Заместитель декана экономического факультета Российский университет дружбы народов имени П.Лумумбы

Незамайкин Валерий Николаевич Профессор кафедры финансов и кредита Российский государственный гуманитарный университет

Никонорова Алла Владимировна Доцент кафедры экономической теории Финансовый университет при Правительстве РФ

Дмитриева Ольга Александровна Доцент кафедры налогов и налогового администрирования факультета налогов, аудита и бизнес-анализа Финансовый университет при Правительстве РФ

Швец Юрий Юрьевич Лаборатория управления инновациями, Институт проблем управления Российской академии наук

Колосова Елена Валерьевна Лаборатория управления инновациями, Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik

Bozorov Orifjon Shodiyevich – t.f.n., dotsent

Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor

Vaxabov Abduraxim Vasikovich – i.f.d., professor

Hakimov Obidjon Arzikulovich – i.f.d., professor

Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor

Xatamov Ochildi Qurbonovich- i.f.d., professor

Fayziyeva Shirin Shodmonovna- i.f.n., professor

Jumayeva Gulrux Jo'raqulovna - i.f.n., professor

Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent

Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor

Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Samiyeva Gulnoza Toxirovna-i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aliqulov Azamat Tuyg'unovich -i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aminov Fazliddin Baxadirovich- i.f.n., dotsent

Xo'jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

June 2025

Volume 3

Number 2

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

Raqamli transformatsiya va hududlarning inklyuziv iqtisodiy o'sishini ta'minlash chora tadbirlari

Zokirova Bahora Zokir qizi

Меры по обеспечению цифровой трансформации и инклюзивного экономического роста регионов

Закирова Бахора Закир кизи

Measures to ensuring digital transformation and inclusive economic growth of regions

Zakirova Bakhora Zakir kizi

Received: April 24, 2025 Revised: April 28, 2025 ■ Accepted: April 29, 2025 ■ Published Online: June 1, 2025

- **Annotatsiya:** Bu maqolada raqamli transformatsiyaning hududlararo inklyuziv iqtisodiy o'sishdagi o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Xususan, raqamli texnologiyalar yordamida iqtisodiy farqlarni kamaytirish, ta'lim va ish o'rinlari yaratish, hamda iqtisodiy imkoniyatlarni kengaytirish bo'yicha tamoyillar ko'rib chiqiladi. Raqamli transformatsiyaning hududlar o'rtasidagi tengsizlikni bartaraf etishga qaratilgan imkoniyatlari o'rganiladi.
- **Kalit so'zlar:** Raqamli transformatsiya, inklyuziv iqtisodiy o'sish, raqamli texnologiyalar, hududiy rivojlanish, iqtisodiy tenglik.
- **Аннотация:** В статье рассматривается роль и значение цифровой трансформации для обеспечения инклюзивного экономического роста на уровне регионов. Особое внимание уделено использованию цифровых технологий для сокращения экономических различий, создания рабочих мест и расширения экономических возможностей в малообеспеченных районах. Рассматриваются ключевые принципы цифровой трансформации, способствующие социально-экономическому прогрессу.
- **Ключевые слова:** Цифровая трансформация, инклюзивный экономический рост, цифровые технологии, региональное развитие, экономическое неравенство.
- **Abstract:** This article explores the role and significance of digital transformation in ensuring inclusive economic growth at the regional level. Special attention is given to the use of digital technologies to reduce economic disparities, create job opportunities, and expand economic prospects in underdeveloped regions. The paper examines key principles of digital transformation that contribute to socio-economic progress and inclusive development.
- **Keywords:** Digital transformation, inclusive economic growth, digital technologies, regional development, economic inequality.

KIRISH

Raqamli transformatsiya bugungi kunda global miqyosda iqtisodiy va ijtimoiy hayotning har bir sohasi uchun muhim omilga aylangan. Bu jarayon iqtisodiy samaradorlikni oshirish, ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtirish, va yangi turdagi ish o'rinlarini yaratish imkoniyatlarini yaratadi. Raqamli texnologiyalarni jamiyatning barcha qatlamlariga integratsiya qilish orqali iqtisodiy farqlarni kamaytirish, ta'limga kirish imkoniyatlarini kengaytirish va kam ta'minlangan hududlarda yangi iqtisodiy imkoniyatlar yaratish mumkin. Bu albatta texnologiyaning jadal rivojlanishi va uning kundalik hayotga, xususan, ish joylari va ishlab chiqarish tizimlariga integratsiya qilinishi bilan bog'liq. Bugungi kunda, Internet of Things (IoT), big data, AI (sun'iy intellekt) va blockchain kabi texnologiyalar nafaqat katta kompaniyalar, balki kichik va o'rta bizneslar va hatto rivojlanayotgan hududlar uchun ham katta imkoniyatlar yaratmoqda. O'zbekistonda raqamli transformatsiya sohasidagi harakatlar, ayniqsa qishloq joylarida, texnologiyalarning jadal rivojlanishi, iqtisodiy farqlarni kamaytirish va yangi ish o'rinlarini yaratish imkoniyatlarini yaratadi. Bu texnologiyalar yordamida viloyatlarni rivojlantirishda maxsus tizimlar, masalan, raqamli ta'lim va "e-hukumat" orqali resurslar samarali taqsimlanadi va boshqariladi. Xususan, raqamli transformatsiyaning iqtisodiyotga ta'siri nafaqat biznes va ishlab chiqarishga, balki ijtimoiy sohalarga ham kengayadi. Internet of Things (IoT) yordamida avtomatizatsiya qilish, big data orqali qarorlar qabul qilishni takomillashtirish va sun'iy intellekt (AI) orqali yangi ish o'rinlari yaratish kabi yondoshuvlar iqtisodiy va ijtimoiy muammolarni hal qilishda katta yordam beradi. Masalan, Indoneziyadagi Smart Village loyihasi, raqamli texnologiyalar orqali qishloq hududlarini rivojlantirish va iqtisodiy imkoniyatlarni yaratishda muvaffaqiyatli tajriba sifatida ko'riliishi mumkin. Bu loyiha, qishloqlarda internet xizmatlarini taqdim etish, masofaviy ta'lim tizimlarini joriy etish va qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini modernizatsiya qilish orqali aholining iqtisodiy farovonligini oshirdi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

O'zbekistonlik olimlar tomonidan ham raqamli iqtisodiyotning afzalliklari hamda mamlakat iqtisodiyotini rivojlanishidagi ahamiyati yoritilgan. Xususan, S.N.Xamrayeva O'zbekistonda elektron tijorat va elektron savdoni rivojlantirish xususiyatlari [9], A.P.Dobranin, raqamli iqtisodiyot - texnologiyadan samarali foydalanishning turli yo'llari, uning ko'lami, A.V.Keshelava tomonidan mamlakat iqtisodiy

xavfsizligini ta'minlashda raqamli iqtisodiyotning to'tgan o'rnini va uning kamchiliklari, V.D.Maarkova tomonidan raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda salohiyatli kadrlarni yetishtirish muammolariga to'xtalib o'tishgan. Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish nuqtai nazaridan ko'rib chiqish rossiyalik olimlar K. Shvab, S.Shipov kabi olimlar amalga oshirgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mavzu yuzasidan ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borishda kuzatish, solishtirish, suhbat, anketa so'rovlari kabi tadqiqot usullaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamli transformatsiya va inklyuziv iqtisodiy o'sishning bog'lanishiga oid tahlil davomida quyidagi asosiy nuqtalarni ko'rib chiqamiz:

1. Raqamli texnologiyalar va iqtisodiy farqlarni kamaytirish. Raqamli transformatsiya, ayniqsa, kam rivojlangan va chekka hududlarda iqtisodiy farqlarni kamaytirishda juda katta imkoniyatlarga ega. Misol uchun, Afrika mamlakatlaridagi raqamli o'qitish tizimi 2018-yildan boshlab 3 milliondan ortiq talabalarga ta'lim imkoniyatini yaratdi, bu esa ularning iqtisodiy imkoniyatlarini kengaytirish uchun muhim qadam bo'ldi. Raqamli texnologiyalar, xususan Big Data va Internet of Things (IoT) yordamida iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilish va optimallashtirish mumkin. Masalan, AQShda raqamli texnologiyalarning qishloq xo'jaligiga ta'siri 2019-yilda \$13 milliarddan ortiq daromad keltirdi. Bu raqam, raqamli transformatsiyaning iqtisodiyotga qanday keng miqyosda ta'sir ko'rsatayotganini ochib beradi.

2. Ta'lim va raqamli yangi ko'nikmalar. Raqamli transformatsiyaning yana bir muhim komponenti ta'lim tizimida yuz berayotgan o'zgarishlardir. Raqamli ta'lim platformalari va onlayn kurslar, ayniqsa, rivojlanayotgan hududlarda iqtisodiy imkoniyatlarni kengaytiradi. UNESCO hisobotiga ko'ra, 2021-yilda raqamli ta'lim orqali 40 milliondan ortiq talabalar uchun yangi imkoniyatlar yaratildi. Ushbu platformalar orqali ta'lim olishning imkoniyatlari kengayib, eng kam ta'minlangan hududlarda yashovchi yoshlarga yuqori darajadagi ko'nikmalarni o'rganish imkoniyatini beradi. "Yoshlar uchun raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish dasturi" amalga oshirilganidan so'ng, 2020-2021-yillar davomida 100,000 dan ortiq yoshlar raqamli texnologiyalar bo'yicha ta'lim oldilar. Bu yoshlarning 70% dan ortig'i o'z bizneslarini boshlashga muvaffaq bo'ldilar va shu orqali iqtisodiy o'sish jarayoniga qo'shilishdi.

Raqamli transformatsiya va inklyuziv iqtisodiy o'sishning bog'lanishiga oid tahlil

OMIL	MISOL	TA'SIRI
Raqamli texnologiyalar va iqtisodiy farqlarni kamaytirish	Afrika: Raqamli o'qitish tizimi 3 milliondan ortiq talabalarga ta'lim berdi.	Kam rivojlangan hududlarda iqtisodiy imkoniyatlarni oshirish.
Ta'lim va raqamli ko'nikmalar	UNESCO: 2021-yilda 40 milliondan ortiq talabalar yangi imkoniyatlar yaratdi.	Yoshlarning iqtisodiy imkoniyatlarini kengaytirish va yuqori ko'nikmalarni rivojlantirish.
Raqamli infratuzilma va davlatning roli	Xitoy: 12 milliondan ortiq ish o'rni yaratildi (2020-yil).	Iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish va ish o'rinlarini yaratish.
Xususiy sektor va innovatsiyalar	Indoneziya: Go-Jek platformasi orqali 2 milliondan ortiq ish o'rni yaratildi.	Kam ta'minlangan hududlarda yangi daromad manbalarini yaratish.
Raqamli texnologiyalar va ijtimoiy tenglik	Efiopiya: Raqamli mobil bank xizmatlari yordamida 2 milliondan ortiq ayollar o'z bizneslarini rivojlantirdi.	Ayollarga iqtisodiy faoliyatga kengroq jalb qilish.
"Smart City" dasturi	Toshkent va Samarqand: Raqamli infratuzilmaning rivojlanishi, yangi ish o'rinlari yaratildi.	Xizmatlar sifatini oshirish va yangi ish o'rinlari yaratish.

3. Raqamli infratuzilma va davlatning roli. Raqamli transformatsiyaning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun kuchli raqamli infratuzilma zarur. Xitoyda 2020-yilda amalga oshirilgan raqamli infratuzilma loyihalari yordamida 12 milliondan ortiq yangi ish o'rinlari yaratildi va iqtisodiy o'sish 8% ga oshdi. O'zbekistonning "Digital Uzbekistan 2030" strategiyasini amalga oshirish davomida, 2025-yilgacha raqamli infratuzilma uchun 3 milliard dollar investitsiya jalb qilinishi kutilmoqda. Bu investitsiyalar orqali, kam rivojlangan hududlar uchun raqamli xizmatlar va yangi ish o'rinlari yaratiladi.

4. Xususiy sektor va innovatsiyalar. Xususiy sektor, ayniqsa, raqamli texnologiyalarning rivojlanishiga ko'maklashishi mumkin. Indoneziya misolida (2019-yil), Go-Jek kompaniyasining raqamli platformasi orqali, 2 milliondan ortiq yangi ish o'rinlari yaratildi. Ushbu platforma orqali, eng kam ta'minlangan hududlardagi odamlar o'zlari uchun yangi daromad manbalarini topishdi. Bu, o'z navbatida, hududlar o'rtasidagi iqtisodiy farqlarni kamaytirishga yordam beradi.

5. Raqamli texnologiyalar va ijtimoiy tenglik. Raqamli transformatsiya faqat iqtisodiy o'sish uchun emas, balki ijtimoiy tenglikni ta'minlashda ham katta rol o'ynaydi. Masalan, Efiopiyada raqamli mobil bank xizmatlari yordamida 2018-yilda 2 milliondan ortiq ayollar o'z bizneslarini rivojlantirishga muvaffaq bo'ldilar. Ushbu raqam, raqamli texnologiyalar yordamida ayollarning iqtisodiy faoliyatga kengroq jalb qilinayotganini ko'rsatadi. O'zbekistonda ham "Women in Tech" loyihasi orqali 2022-yildan boshlab 10,000 dan ortiq ayollar raqamli ko'nikmalarga ega bo'lishdi, bu ularning ish

imkoniyatlarini oshirdi va ijtimoiy tenglikni ta'minlashga yordam berdi.

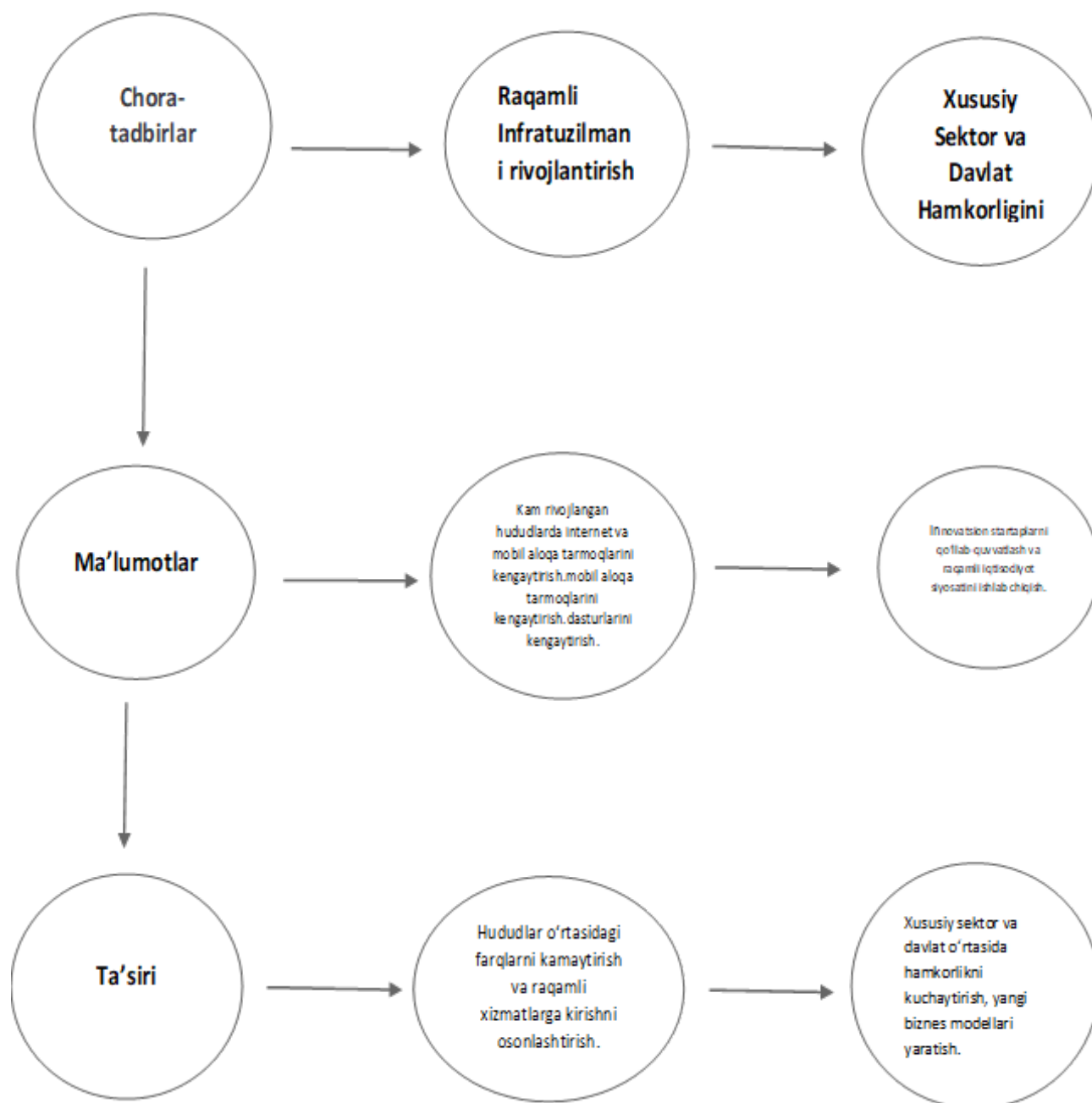
6. Raqamli transformatsiyaning ta'siri: muvaffaqiyatli amaliyotlar. O'zbekistonning "Smart City" dasturi, masalan, Toshkent va Samarqand shaharlari bo'yicha raqamli infratuzilmaning rivojlanishi, aholiga taqdim etilayotgan xizmatlarning sifatini sezilarli darajada oshirdi. Toshkentda raqamli xizmatlarning samaradorligi 2022-yilda 40% ga oshdi. Samarqandda esa 2023-yil boshida raqamli texnologiyalar yordamida yangi ish o'rinlari yaratildi, shuningdek, o'qitish va sog'liqni saqlash sohalarida innovatsiyalar kiritildi.

Tavsiya etiladigan chora-tadbirlar va kelajakdagi yo'nalishlar sifatida quyidagilarni keltiramiz:

- Raqamli ta'limni yanada kengaytirish: Raqamli ko'nikmalarga ega bo'lgan yoshlarni qo'llab-quvvatlash va ularga yangi ish o'rinlarini yaratish imkoniyatlarini oshirish zarur. Bu uchun davlatlar raqamli ta'lim dasturlarini kengaytirishi va innovatsion startaplarni qo'llab-quvvatlashi lozim.

- Raqamli infratuzilmani rivojlantirish: Hududlar o'rtasidagi farqlarni kamaytirish uchun raqamli infratuzilmani rivojlantirishga ko'proq e'tibor qaratish kerak. Kam rivojlangan hududlarda tezkor internet va mobil aloqa tarmog'ini kengaytirish, raqamli xizmatlarga kirishni osonlashtiradi.

- Xususiy sektor va davlat hamkorligini kuchaytirish: Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi uchun xususiy sektor va davlat o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash zarur. Innovatsion startaplar va raqamli xizmatlarni qo'llab-quvvatlash uchun yangi siyosat va dasturlar ishlab chiqilishi lozim.

1-rasm. Tavsiya etiladigan chora-tadbirlar va kelajakdagi yo'nalishlar.

- Raqamli texnologiyalarning ijtimoiy ta'sirini o'rganish: Raqamli transformatsiyaning ijtimoiy ta'sirini baholash va jamiyatning barcha qatlamlari uchun teng imkoniyatlar yaratish zarur. Ayollar va kam ta'minlangan guruhlar uchun raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish alohida e'tibor talab qiladi.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli transformatsiya nafaqat iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi, balki ijtimoiy tenglik va inklyuziv iqtisodiy o'sish uchun muhim imkoniyatlar yaratadi. Kam rivojlangan hududlarda raqamli infratuzilma rivojlanishi, ta'lim va ish o'rinlari yaratish jarayonlarini tezlashtiradi, bu esa barcha qatlamlar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi.

Raqamli transformatsiya jarayoni ko'plab muvaffaqiyatli

amaliyotlar bilan tasdiqlangan. O'zbekistonning raqamli iqtisodiyotga kirish harakatlari misolida, ushbu jarayon hududiy farqlarni kamaytirishda qanday samarali rol o'ynashini ko'rishimiz mumkin. Masalan, O'zbekistonda raqamli ta'lim tizimi va e-hukumat platformalarining kengaytirilishi orqali nafaqat poytaxtdagi, balki chekka hududlardagi aholi ham o'z ta'limini olish va davlat xizmatlaridan foydalanish imkoniyatiga ega bo'lmoqda.

Shuningdek, Jahon bankining 2020 yildagi hisobotida raqamli iqtisodiyotning inklyuziv o'sishdagi roli to'g'risida ma'lumot berilgan. Hisobotda, raqamli texnologiyalarni qishloq va chekka hududlarga integratsiya qilish orqali kam ta'minlangan hududlarda yangi ish o'rinlari yaratish va iqtisodiy

imkoniyatlarni kengaytirish mumkinligi ta'kidlangan

Raqamli transformatsiyaning iqtisodiy o'sishga ta'siri nafaqat global miqyosda, balki mahalliy hududlarda ham sezilarli darajada ko'rinmoqda. Bu jarayon, hududlar o'rtasidagi iqtisodiy farqlarni kamaytirish, ta'lim va ish o'rinlarini yaratish, va ijtimoiy tenglikni ta'minlashga yordam beradi. Bunda raqamli texnologiyalarning ahamiyati katta va ularning to'g'ri joriy etilishi iqtisodiy rivojlanishni kuchaytiradi.

Kelajakda, davlatlar va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash, ta'lim va raqamli infratuzilmani rivojlantirish, hamda innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash zarur. Joriy 2025-yilda, raqamli iqtisodiyot global iqtisodiy o'sishga 15% ta'sir ko'rsatishi kutilmoqda. Shu bilan birga, hududiy inklyuziv rivojlanish uchun barcha qadamlar mavjud infratuzilma va texnologiyalar orqali kuchaytirilishi lozim. Respublikamizda raqamli transformatsiya va inklyuziv iqtisodiy o'sishni ta'minlash borasida bir qator muhim chora-tadbirlarni amalga oshirilmoqda. Ushbu chora-tadbirlar, ayniqsa, raqamli texnologiyalardan foydalanish orqali hududlar o'rtasidagi iqtisodiy farqlarni kamaytirishga, ta'lim tizimini modernizatsiya qilishga va ijtimoiy tenglikni ta'minlashga qaratilgan. Quyida O'zbekistonda amalga oshirilayotgan ba'zi asosiy chora-tadbirlar keltirilgan:

1. "Digital Uzbekistan 2030" strategiyasi.

O'zbekiston hukumati 2020-yilda "Digital Uzbekistan 2030" strategiyasini ishlab chiqqan bo'lib, bu strategiya raqamli iqtisodiyot va raqamli infratuzilmani rivojlantirishni nazarda tutadi. Strategiya doirasida quyidagi yo'nalishlar belgilangan:

- Raqamli infratuzilmani kengaytirish: O'zbekistonning barcha hududlarida internet tarmog'ining sifati va tezligini oshirish, chekka hududlarga yuqori tezlikdagi internet xizmatlarini taqdim etish.

- Raqamli xizmatlar: O'zbekistonda davlat xizmatlarini raqamlashtirish jarayoni boshlangan bo'lib, elektron hukumat platformalari orqali fuqarolarga xizmatlar taqdim etilmoqda. Masalan, "E-hukumat" tizimi orqali 100 dan ortiq davlat xizmatlari onlayn tarzda taqdim etiladi.

- Raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish: Yurtimizda yoshlar, xususan, talaba-yoshlar uchun raqamli ko'nikmalarni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Bu borada "Yoshlar uchun raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish" dasturi amalga oshirilgan.

2. "Smart City" dasturi

O'zbekistonda "Smart City" dasturi 2020-yildan boshlab amalga oshirilmoqda. Ushbu dastur doirasida, yirik shaharlarda raqamli texnologiyalarni integratsiyalash va infratuzilmani modernizatsiya qilish uchun katta loyihalar ishlab chiqilmoqda. Dastur quyidagilarga qaratilgan:

- Ijtimoiy xizmatlarni raqamlashtirish: Ta'lim, sog'liqni saqlash, xavfsizlik va boshqa sohalarida raqamli texnologiyalarni kengaytirish. Misol uchun, Toshkent shahri va

viloyatlarda raqamli tibbiyot tizimi ishlab chiqildi va bu orqali aholi sog'liqni saqlash xizmatlarini yanada samarali olish imkoniyatiga ega bo'lmoqda.

- Transport va shahar infratuzilmasi: Shahar transport tizimini raqamlashtirish, yo'l harakati xavfsizligini ta'minlash va shahar infratuzilmasini optimallashtirish. Masalan, joylarda aqlli yorug'lik tizimi joriy qilindi.

3. Ta'lim tizimidagi o'zgarishlar.

- O'zbekistonda raqamli transformatsiyaning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun ta'lim tizimida jiddiy islohotlar amalga oshirilmoqda.

- Raqamli ta'lim platformalarini rivojlantirish: 2020-yilda "O'zbekiston raqamli ta'lim platformasi" ishga tushirilgan bo'lib, bu platforma orqali o'quvchilar va talabalar uchun turli onlayn kurslar, treninglar va bilim olish imkoniyatlari taqdim etiladi.

- Onlayn ta'limning kengayishi: O'zbekistonning barcha hududlarida, ayniqsa, chekka joylarda onlayn ta'lim imkoniyatlarini kengaytirish uchun internet tarmog'i va raqamli qurilmalarga kirish imkoniyatlari yaratilmoqda.

- Yoshlar uchun raqamli ko'nikmalarni o'rgatish: Yoshlar ittifoqi tomonidan raqamli ko'nikmalarni o'rgatish bo'yicha kurslar tashkil etilmoqda. 2021-yilda 100,000 dan ortiq yoshlar uchun raqamli ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan dasturlar amalga oshirildi.

4. E-Tijorat va startaplar.

- O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishida e-tijorat va startaplar muhim rol o'ynaydi. Hukumat va turli tashkilotlar e-tijoratni rivojlantirishga katta e'tibor qaratmoqda:

- E-tijoratni qo'llab-quvvatlash: "Elektron tijoratni rivojlantirishni qo'llab-quvvatlash" bo'yicha huquqiy bazalar yaratildi va shu orqali kichik va o'rta bizneslar o'z mahsulotlarini raqamli platformalar orqali sotish imkoniyatiga ega bo'lishmoqda. 2020-yildan O'zkomerch va boshqa e-tijorat platformalari orqali 5000 dan ortiq yangi bizneslar onlayn tarzda faoliyat yuritish boshladi.

- Innovatsion startaplar: Innovatsion startaplar va raqamli texnologiyalarga asoslangan yangi bizneslar qo'llab-quvvatlanmoqda. Masalan, "Toshkent Startap Maysasi" deb nomlangan platforma tashkil etildi. Bu platforma orqali startaplar raqamli mahsulotlar va xizmatlar yaratish uchun zarur bo'lgan resurslar, investitsiyalar va treninglarni olishlari mumkin. Shu bilan birga, "Digital Finance" loyihalari doirasida bank sektori va raqamli texnologiyalarni integratsiyalash borasida ko'plab tadbirlar rejalashtirilmoqda. Raqamli transformatsiya O'zbekistonda iqtisodiy o'sishni yangi bosqichga olib chiqadi, shuningdek, jamiyatning barcha qatlamlari uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Biroq, bu jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun davlat, xususiy sektor va jamiyat o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, raqamli infratuzilmani yanada rivojlantirish va raqamli

ko'nikmalarni kengaytirish zarur.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Raqamli transformatsiya iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish va hududlararo iqtisodiy farqlarni kamaytirishda markaziy rol o'ynaydi. Maqolada ko'rsatilganidek, raqamli texnologiyalar yordamida, nafaqat iqtisodiy imkoniyatlar kengaytiriladi, balki ijtimoiy barqarorlik va inklyuziv rivojlanish uchun zarur bo'lgan muhim shartlar yaratilib, iqtisodiy farqlarni kamaytirishga yordam beradi.

1. Raqamli transformatsiya va iqtisodiy o'sish.

Maqolada raqamli texnologiyalarning iqtisodiy o'sishdagi roli haqida keng tahlil qilindi. 2019-yilda Jahon Banki tomonidan o'tkazilgan tadqiqotga ko'ra, raqamli transformatsiya global iqtisodiy o'sishni 10% ga oshirishi mumkin. Bu o'sishning asosiy manbalari, raqamli xizmatlar va innovatsiyalar orqali yangi ish o'rinlarini yaratish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va chekka hududlardagi iqtisodiy faoliyatni kengaytirishdir. Misol uchun, Hindistondagi Digital India dasturi orqali, raqamli texnologiyalarni joriy etish iqtisodiy o'sishni 12% ga oshirdi.

2. Inklyuziv iqtisodiy o'sish va raqamli texnologiyalar

Inklyuziv iqtisodiy o'sish, barcha ijtimoiy qatlamlar uchun teng imkoniyatlar yaratishga qaratilgan tamoyil bo'lib, raqamli transformatsiya bu jarayonda muhim ahamiyatga ega. O'zbekistonda 2021-yilda amalga oshirilgan raqamli ta'lim va onlayn o'qish platformalari orqali 500,000 dan ortiq yangi ta'lim imkoniyatlari yaratildi. Bu imkoniyatlar orqali chekka hududlardagi yoshlar uchun ta'lim olish imkoniyatlari kengaydi, bu esa o'z navbatida, iqtisodiy imkoniyatlarni kengaytirishga olib keldi.

3. Hududlar o'rtasidagi iqtisodiy farqlarni kamaytirish

Raqamli infratuzilma rivojlanishi orqali, kam rivojlangan hududlar o'rtasidagi iqtisodiy farqlarni kamaytirish mumkin. BMTning 2020-yilda chop etgan hisobotiga ko'ra, raqamli infratuzilma rivojlanishi kam rivojlangan hududlarda iqtisodiy imkoniyatlarni 30% ga kengaytiradi. O'zbekistonda 2022-yilda amalga oshirilgan raqamli bank xizmatlari orqali chekka hududlardagi aholiga moliyaviy xizmatlar ko'rsatish imkoniyati yaratildi. Bu orqali, kam ta'minlangan hududlar aholisi o'z bizneslarini boshlash va iqtisodiy faoliyatga jalb qilish imkoniyatlarini topdi.

4. Raqamli texnologiyalar va ish o'rinlari

Raqamli transformatsiya yangi ish o'rinlarini yaratishning asosiy vositasidir. 2020-yilda Jahon Banki tomonidan o'tkazilgan tahlilga ko'ra, raqamli iqtisodiyot 2030-yilgacha global miqyosda 100 milliondan ortiq yangi ish o'rinlarini yaratishi mumkin. Bu ish o'rinlari, asosan, IT, sun'iy intellekt, va raqamli xizmatlar sohalarida bo'ladi. O'zbekistonda IT va texnologiya

sohasidagi startaplar orqali 50,000 dan ortiq yangi ish o'rinlari yaratildi, bu raqamli iqtisodiyotning hududiy rivojlanishga qanday ta'sir qilishini ko'rsatadi.

5. Hukumat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlik

Hukumatlar va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlik, raqamli transformatsiyani muvaffaqiyatli amalga oshirishda muhim ahamiyatga ega. Xuddi shu tarzda, O'zbekistonda davlat va xususiy sektor o'rtasida amalga oshirilgan raqamli infrastrukturaga investitsiyalar iqtisodiy o'sish va ijtimoiy farovonlikni yanada oshirdi. Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, O'zbekiston raqamli transformatsiya va inklyuziv iqtisodiy o'sish yo'lida sezilarli yutuqlarga erishdi. "Digital Uzbekistan 2030" strategiyasi, Smart City dasturi, ta'lim tizimidagi islohotlar, e-tijoratni qo'llab-quvvatlash va startaplar rivoji kabi chora-tadbirlar orqali O'zbekiston iqtisodiyotini raqamlashtirish borasida katta qadamlar tashlandi. Shu bilan birga, hududlar o'rtasidagi iqtisodiy farqlarni kamaytirish, yoshlar va kam ta'minlangan guruhlar uchun imkoniyatlarni kengaytirish uchun raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish, innovatsion startaplarni qo'llab-quvvatlash va davlat xizmatlarini raqamlashtirish bo'yicha ishlar davom etmoqda.

Muallif haqida / Сведения об авторе / Author details

1. **Zokirova Bahora Zokir qizi - Qarshi davlat texnika universiteti tadqiqotchisi / Зокирова Бахора Закир кызы – научный сотрудник Каршинского государственного технического университета / Zokirova Bakhora Zakir kizi – research fellow of Karshi State Technical University**

► bahora86@gmail.com

■ <https://orcid.org/0009-0002-3532-1747>

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- [1]. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-avgustdagi "Raqamli iqtisodiyot va texnologiyalarni rivojlantirishga oid chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmoni. (Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Prezidentining huquqiy hujjatlari, 2020).
- [2]. O'zbekiston Respublikasining "Digital Uzbekistan 2030" strategiyasi. (Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va sanoat vazirligi, 2020).
- [3]. "Toshkent Smart City Dasturi" hisobotlari. (Toshkent: Toshkent Shahar Raqamli Infratuzilma Rivojlanish Markazi, 2021).
- [4]. Tashkent, I. (2022). "Raqamli iqtisodiyot va uning iqtisodiy o'sishga ta'siri." O'zbekiston Davlat Nashriyoti, Toshkent.
- [5]. "Raqamli ta'lim tizimining o'sishi: O'zbekiston tajribasi." (Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi, 2021).
- [6]. Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). "The Second

- Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies." W.W. Norton & Company.
- [7]. Choi, J., & Lee, S. (2021). "The Impact of Digital Transformation on Economic Growth and Inequality." *Journal of Digital Economy*, 11(4), 123-137.
- [8]. Ivanov, S. (2021). "Digital Transformation in the Global Economy." Moscow: Russian Academy of Sciences.
- [9]. UNDP. (2020). "The Role of Digital Transformation in Regional Economic Development." United Nations Development Programme. <https://www.undp.org/>
- [10]. Jahon banki. (2019). "Raqamli iqtisodiyot va rivojlanish." Jahon banki hisobotlari. <https://www.worldbank.org/>
- [11]. Semenov, V. (2020). "Digitalization and Economic Growth in the Post-COVID Era." Moscow: Russian Academy of Sciences.
- [12]. OECD. (2021). "The Future of Work: Impacts of Digital Transformation on Economic Inequality." OECD Publishing. <https://www.oecd.org/>
- [13]. World Bank. (2020). "Digital Economy for Africa: A Strategy for Inclusion and Growth." World Bank Group. <https://www.worldbank.org/>
- [14]. UNCTAD. (2020). "Technology and Innovation Report 2020: Harnessing the Digital Transformation for Inclusive Growth." UNCTAD. <https://unctad.org/>
- [15]. B.Z.Zokirova "Raqamli transformatsiya va hududlarning inklyuziv iqtisodiy o'sishini ta'minlash yo'llari" *Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot* 2024-yil, noyabr. № 11-son. <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
- [16]. "Эконометрический анализ влияния туристического потока на развитие услуг общественного питания в гостиничном секторе Узбекистана" *Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot* 2025-yil, fevral. № 2-son. <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>